

STEBĖSENOS ATASKAITA

Atsparumo antimikrobinėms medžiagoms stebėseną Europoje 2011 m. Santrauka

Šios išvados parengtos pagal 29 ES ir EEE šalių 2012 m. pateiktus atsparumo antimikrobinėms medžiagoms duomenis (2011 m. duomenys) ir 2008–2011 m. pateiktų duomenų tendencijų analizę.

Jie rodo, kad visoje Europoje stebimų gramneigiamų patogenų (*Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae* ir *Pseudomonas aeruginosa*) atsparumas antimikrobinėms medžiagoms didėjo, o gramteigiamų patogenų (*Streptococcus pneumoniae*, *Staphylococcus aureus*, *Enterococcus faecium* ir *Enterococcus faecalis*) nusistovėjo ar net sumažėjo kai kuriose šalyse. Daugeliui patogenų ir antimikrobinų medžiagų derinių būdingi dideli skirtumai tarp šalių.

2011 m. didžiausią nerimą kėlė *E. coli* ir *K. pneumoniae* didėjančio bendro atsparumo antimikrobinėms medžiagoms duomenys (atsparumas trečios kartos cefalosporinams, fluorokvinolonams ir aminoglikozidams). Per pastaruosius ketverius metus abiejų patogenų bendras atsparumas smarkiai išaugo daugiau nei trečdalyje ataskaitas teikiančių šalių.

Nustatytas didelis ir didėjantis *K. pneumoniae* bendro atsparumo lygis reiškia, kad kai kuriems pacientams, sergantiems gyvybei pavojingomis infekcijomis, telieka vos kelios gydymo galimybės, pvz., karbapenemais. Tačiau nuo 2010 m. atsparumas karbapenemams kai kuriose šalyse išaugo, o tai dar labiau apsunkina padėtį. Bendras atsparumas taip pat būdingas *P. aeruginosa* – 15 proc. izoliatų atsparūs bent trims stebimoms antimikrobinų medžiagų klasėms. Regis, nesustabdomai augant pagrindinių gramneigiamų patogenų atsparumui antimikrobinėms medžiagoms, neišvengiama, kad neliks gydymo galimybių.

Be to, kitos nurodytos atsparumo antimikrobinėms medžiagoms tendencijos rodo, kad šalių pastangos kontroliuoti ir sulaukyti atsparumą yra veiksmingos, kaip rodo meticilinui atsparių *S. aureus*, antimikrobinėms medžiagoms atsparių *S. pneumoniae* ir enterokokų tendencijos, kurios, regis, nusistovėjo ar net gerėja kai kuriose šalyse. Šios išvados apie meticilinui atsparias *S. aureus* bakterijas atitinka kai kurių valstybių narių nacionalinių stebėjimo programų ataskaitų ir naujausių infekcijų kontrolės pastangų tyrimų duomenis. Pastebimi dideli *S. pneumoniae* atsparumo skirtumai tarp šalių, tačiau neįtakojama paprastai naudojamoms antimikrobinėms medžiagoms pastaraisiais metais Europoje išliko palyginti stabilus ir šią išvadą patvirtino 2011 m. duomenys.

Didelis *E. faecalis* atsparumas aminoglikozidams Europoje, regis, nusistovėjo, ir keliose šalyse, kurios anksčiau nurodė palyginti didelį atsparumo lygį, dabar pastebima mažėjimo tendencija. Panašiai nusistovi arba mažėja *E. faecium* atsparumo vankomicinui lygis.

Keliems antimikrobinų medžiagų ir patogenų deriniams, pvz., *E. coli*, *K. pneumoniae*, *P. aeruginosa* ir meticilinui atsparių *S. aureus* atsparumas fluorokvinolonams, būdingi akivaizdūs skirtumai tarp šiaurinių ir pietinių Europos šalių. Paprastai mažesnis atsparumo lygis nurodomas šiaurinėje dalyje, didesnis – pietinėje. Šiuos geografinius skirtumus gali lemti nevienoda infekcijų kontrolės praktika ir antimikrobinų medžiagų naudojimo skirtumai. Pagrindiniai veiksmingos prevencijos aspektai turėtų būti apdairus antimikrobinų medžiagų naudojimas ir visapusės kontrolės priemonės, kuriomis turėtų būti tikslingai siekiama sumažinti antimikrobinėms medžiagoms atsparių bakterijų atranką ir perdavimą.